

SEL ÖNCESİ, ANI VE SONRASI TEDBİRLİ OLUN, GÜVENDE KALIN

Sel, suların bulunduğu yerde yükselerek veya başka bir yerden gelerek, genellikle kuru olan yüzeyleri kaplaması olayıdır. Seller, oluşum hızlarına göre yavaş gelişen, hızlı gelişen ve ani seller olarak sınıflandırılır. Genellikle bir hafta veya daha uzun bir süre içinde gelişen sellere yavaş sel, bir-iki gün içinde oluşan sellere hızlı sel, saatlik süre içinde oluşan sellere ani sel denir. Oluşum yeri bakımından da seller, kıyı seli, şehir seli, kuru dere seli, baraj/gölet seli ve akarsu (dere ve nehir) seli olarak adlandırılır(Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü, 2014).

Taşkın ise, bir akarsuyun, çeşitli sebeplerle yatağından taşarak çevresindeki arazilere, yerleşim yerlerine, altyapı tesislerine ve canlılara zarar vermek suretiyle etki bölgesinde normal sosyoekonomik hayatı kesintiye uğratacak ölçüde bir akış büyüklüğü oluşturması olayıdır (Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü, 2014).

Sel ve taşkına hazırlıklı olmak için aşağıdakileri yapmak gerekir;

Öncesinde:

Bulduğunuz yerin sele maruz kalma riskini öğrenin. Sel yataklarına yerleşmemeye özen gösterin. Sel konusundaki uyarıları radyo ve TV'den mutlaka takip edin. Gerektiğinde Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden telefonla bilgi alın. Kısa süreli yoğun yağışların ani sele, uzun süreli yağışların ise nehirlerin taşmasına neden olacağını unutmayın. Sel sigortası yaptırın. Aile Afet Planınızı hazırlarken sel riskini göz önünde bulundurun. Gerektiğinde kullanmak üzere kum, kum torbaları, naylon, çivi, kontrplak, tahta vb. inşaat malzemelerini ve bir alet sandığını hazır bulundurun.

Sel uyarısı yapıldığında:

Ani su baskınının oluşabileceğini unutmayın. Böyle bir olasılık baş gösterirse yüksek bir yere çıkmak üzere harekete geçin. Bunun için bir talimat beklemeyin. Dere yatağı, nehir, hendek, vadi ve kanyon gibi yerlerden uzak durun. Her an tahliye olabilecek şekilde hazırlıklı olun; afet ve acil durum çantanızı yanınıza alın. Şebeke suyunun kirlenme ihtimaline karşı evde temiz su bulundurun. Elektrikli ev aletlerini fişten çekin; sigortaları ve vanaları kapatın. Uyarıların yapıldığı tarihlerde, yanınıza değerli eşya ve evraklarınızı da alarak, mümkünse yüksek kesimlerde yaşayan yakınlarınıza kısa süreliğine misafir olun. Komşularınızı ve yakınlarınızı uyarın. Aracınız varsa güvenli yere alın. Evcil hayvanlarınızın da güvende olduğundan emin olun.

Sırasında:

Sakin olun. Sel bölgesini hemen terk ederek yüksek ve güvenli bölgelere gidin. Elektrik kaynaklarından uzak durun. Sel sırasında araç içindeyseniz su ile kaplı yoldan gitmeye çalışmayın. Sel sularının bulunduğu bölgelerde araç kullanmayın. Aracınızda herhangi bir arıza oluştuysa hemen terk ederek yüksek bir yere çıkın. Özellikle geceleri, selin tehlikelerini görmek güçleşeceğinden daha dikkatli olun. Bu nedenlerle sel sularına girmeyin, çocuklarınızın sel ve yağmur suları ile oynamalarına müsaade etmeyin. Sel sularının temas ettiği yiyecekleri yemeyin. Evinizin çevresindeki emniyet ve istinat duvarlarının yıkılabileceğini düşünerek bu bölümlerden uzak durun. Kopmuş elektrik telleriyle temas halinde olabilecek su birikintilerinden uzak durun. Binada gaz sızıntısı olabileceğinden, herhangi bir türde elektrikli alet ve ışık kullanmayın. Işığa ihtiyacınız olduğunda pilli fener kullanın.

Tahliye hazırlanıyorsanız dikkat etmeniz gerekenler:

Evinizi emniyete alın. Zamanınız varsa dış mekan mobilyanızı toplayın. Özel eşyanızı üst katlara çıkarın, Ana şalter veya vanalardan tüm tesisatlarınızı kapatın. Elektrikteki fişleri çekin. Islaksanız veya sudaysanız elektrikli ekipmana asla dokunmayın. Yanınıza afet ve acil durum çantanızı alın. Çantanızda mutlaka bir miktar kuru gıda ve içecek; ilk yardım malzemeleri, ailenizin ihtiyaç duyabileceği veya kullandığı ilaçları bulundurun.

Sonrasında:

Geri dönün uyarısını almadan kesinlikle evlerinize dönmeyin. Özel ilgiye ihtiyacı olan komşularınıza yardımcı olmayı unutmayın. Binalarınızın duvarları, katlardaki zeminlerde veya diğer yerlerde herhangi bir hasarı olup olmadığını kontrol edin. Binalarınızı kontrol ederken su geçirmez ayakkabı ve pille çalışan el fenerleri kullanın. Tavanı sıva ve benzeri şeylerin dökülmesi riskine karşı kontrol edin. Sigorta işlemleri için zarar gören yerlerin resmini çekin. Evinizde gaz sızıntısı; suyun altında kalmış elektrik aksamı, fırın, ocak ve elektrikle çalışan eşyaların olabileceğini düşünerek tedbirli olun. Sel sırasında evinizde kalmış yiyecekler varsa bunları kesinlikle kullanmayın (konserveler dahil). Evinizdeki suları binanın daha fazla zarar görmemesi için yavaş yavaş boşaltın. Sele maruz kalmış binadaki kopmuş hiçbir kabloya ve elektrikli aletlere dokunmayın. Elektriğe kapılma riski nedeniyle eşyalarınızı kurtarmak adına da olsa suyla kaplı alanlara girmeyin. Sel sonrası salgın hastalıklar yaygın olarak görülür. Koşullara uygun kişisel hijyen önlemlerinizi (örneğin plastik çizme, plastik ve/veya lateks eldiven, vb.) almadan sel suyu ile temas etmiş hiçbir malzemeye dokunmayın. Sel suyuna temas etmiş giysi ve eşyalarınızı çok iyi şekilde yıkayıp temizleyin; kişisel hijyeninize dikkat edin. Sel sırasında yaralandıysanız sağlık birimlerine başvurun. Sele maruz kalmış bölgelerde kaynağını bilmediğiniz suları kullanmayın.

Mümkünse ŐiŐe suyu kullanın. Lağım ukuru ve kuyular, su tankları ve atık su sistemlerinin sel sonrası insan sağlığına zarar vermemeleri için mutlaka yetkililere kontrol ettirin.

Kaynak : afad.gov.tr